

sta mea. Unde a. Quis enim similis mei tecum? Et quis est iste pastor tecum, nabuchodonosor. b. Illi detraherint eos. s. babylonios: quasi nisi ita fiat non credatur mihi. c. Parvuli gregum, i. medi et perse: qui videbant parvuli et contemptibiles respectu chaldeorum: ut sic in hoc magis gloria appareret. Dominus enim illis dedit haec potestia. Unde Esa. xlvi.

Job. 41. a. s. Hoc dicit dominus chaldeo meo cyro: cuius aposthendi dexteram ut subiecta ante faciem eius gentes et dorsa regum vertat. Et aperi coram eo lanuas: et portas non claudent. Ego ante te ibo: et gloriosos terre humiliabo. Portas regias conteram: et vectes ferreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos: et arcana secretorum: ut scias quia ego dominus qui voco non men tuum deus israel apparet seruum meum iacob et israel electum meum: ut s. iudeos de manibus eorum liberes. e. Clamor leticie et exultationis. d. A voce: id est rumore. f. Expo. 2. LI.

Tecum dicit dominus: Ecce ego tecum. Adhuc hic psequitur de malis futuris super babylone et populu chaldeorum. Et dividitur hoc capitulum in quindecim partes. Primo sub metaphora venti puluerem rapientis omnino destructionem babylonis ostendit. Secundo iudeos ad fugendum de babylone invitat: ibi: Fugite de medio babylonis. Tertio causam destructionis babylonis ostendit: eiusque plagam insanabilem: unde et iudeos ad fugendum de ea iterum invitat: ibi: Calix aureus babylon. Quarto medos et persas ex nomine designans invitat ad occidendum chaldeos: ibi: Acuete sagittas. Quinto ne credens medi et perse esse autores destructionis babylonis: et non magis deo ostendit propheta deum esse auctorem illius: ibi: Jurauit dominus exercitum. Sexto ostendit prophetam babyloniam specialiter esse collidendam: et omnia que in ea sunt: ibi: Collidis tu mibi. Septimo conuertit se prophetam specialiter ad regem babylonis mala ei ventura denuncians: tanquam monte pestifero omnem terram occupati: ibi: Ecce ego ad te misericordia pestifer. Octavo invitat medos et persas ad expugnandum chaldeos: quia et dominum habent adiutorem: et hostes eorum sunt eneruati et impotentes resistere: ibi: Levate signum in terra. Mono modum per quem capta fuit babylon ostendit. s. pro fluminis destructionem: ibi: Currens obuiam currenti veniet. Decimo loquens prophetam in glosa populi iudacis conqueritur de crudelitate regis babylonis iustitiam subiungens: ibi: Considera me. Undecimo ponit prophetam admirationem suam de tam potentis civitatis subita destructione: ibi: Quomodo capta est. Duodecimo iterum sicut prius monet iudeos ut exeat de babylone: et nullo affectu retineant in terra recordantes beneficiorum dei et civitatis sancte hierusalae: ibi: Egredimini de medio eius. Tertiodecimo sicut prius iterum introducit populus iudacus conquerens de crudelitate chaldeorum: ibi: Confusi sumus. Quartodecimo respondet prophetam querele iudeorum: consolans eos in destructione suorum hominum: ibi: Propterea ecce dies venit. Ultimo destructionem babylonis per submersionem lapidis in flumine figuratur: ibi: Clericum quod precepit hieremias. Dicit ergo: f. Ecce ego suscitabo tecum. quasi ventum pestilem: quam nullus potest vitare: quia quilibet necesse habet respirare et attrahere aerem: sed calorem aut frigus possunt vitare divites. Per hoc ergo innuit quod medos et persas non

poterunt aliqui vitare. s. nec divites de illis nec pauperes: sed ipsi omnia destruent: sicut ventus vrens omnia videntia corruptit. Suscitabo in te: g. Quasi ventum pestilem et mittam in babylonem ventilatores medos et persas. h. Et ventilabunt eam: separando paleas a granis. i. chaldeos a iudeis. Vel

est.

Ca. LI.

Hec dic dominus: Ecce ego suscitabo super babylonem et super habitatores eius: qui cor suum levaverunt contra me: quasi ventum pestilem: et mittam in babylonem ventilatores et venti labunt eam. Et demolient terra eius: qui venerunt super eam in iudicis: quod omnibus erat odiosa. n. Non habitabit qui tendit arcum luum: id est non erunt ibi sagittarii qui se possint defendere: quia fugierunt ante destructionem: vel post destructionem non erunt ibi. r. Molite parcere iuuenibus eius tecum. o. medi et perse: quasi nec erant nec serviri parcerent.

s. Et cadet infelix

Dystice: a. Ecce ego suscitabo super babylonem. Dystice Babylon. i. confusio: e. inuidus: ubi oia sunt confusa: spes. s. et timor: gaudium et dolor. Prover. xliij. b. Risus dolore miscibil: et extrema gaudii luctus occupat. Sed in celo sunt gaudia pura sine omni dolore: In inferno pura tormenta sine omni gaudio. Sed in mundo sunt mixta. Esa. lxliij. b. Facti sumus ut immidi omnes nos: et quasi pannus inestruatus inveneremus iustece terrae: quia aliquibus mundis aliquibus aut immidiis est. Iudicatores eius sunt mundani: qui cor suum levant contra deum subiendo. Job. xv. c. Ecurrit aduersus deum erecto collo: et pinguis cervus armatus est. g. Ventum pestilem. Utensus pestilens est superbia corrumptis. s. superbia clericorum: quae malo exemplo corrumpt laicos. Vel doctrina hereticorum: quae multos corrumpt. Prover. xxix. a. Homines pestilentes dissipant ciuitatem. Osee. xiij. d. Adducet ventem dominus de deserto ascendentem: et siccabit venas eius: et desolabit fontem eius. Agg. iiij. c. Percussi vos vento viete. h. Ventilatores et ventilabunt eam. Ventilatores sunt predicatori: grana a paleis. i. vitta a stribus: separantes. s. xv. d. Si separaueris pectoris a vitta: quasi os meum eris. Esa. xlij. d. Ego posui te quasi plastrum trituras nouum: habens rostra ferrantia: triturabis montes et cimines. Et hoc est: k. Et demolient terram eum tecum. id est terrenitatem eius vastabit. Job. xij. c. Si continueris aquas. s. doctrine: omnia siccabit: si emiseris eas subuentum terram. i. terrenitatem. n. Non habitabit. i. in mundo ut mansionari: o. Qui tendit arcum suum. Arcum tendit qui quod docet facit. Arcus enim mansibus et rebus tenditur. Roma. xv. d. Non audeo loqui aliquid eorum quae per me non efficit christus. Gregorius super Ecclie. Qui verbum dei loquitur per studia qualiter vivat: et post ex vita sua colligat quae et qualia dicat: Ad hoc enim ut seruetur veritas predicandi necessaria est altitudo vivendi. q. d. prius debet arcus tendi quam sagitta emitte. Job. xxix. d. Gloria mea semper innouabitur: et arcus meus in manu mea instaurabit. p. Et non ascendet in babylonem: q. Loricatus. Loricatus est vir iustus loricatus iustitia induitus sum et vestitus me sicut vestimento et diadema iudicio meo. Ep. vij. c. State succincti lumbos vestros in veritate: et induit loricam iusticie: et calcatai pedes in preparacione euangelii pacis. r. Molite pacere iuuenibus eius. leibus et lascivisi

b *Et carent imperfecti in terra chaldeorum et vulnerati in regionibus eius; que sunt adiutrices eorum. Sed quare sic destruentur: **c** Quoniam non fuit viduatus israel: id est noluit dominus quod viduaretur a templo et cultu eius et populo suo omnino: quod tamē et quē ipsi destruxerūt. Bene enim voluit dominus quod chaldei castigarent iudicos: sed noluit quod cōtereret: quod tamē fecerūt: ut dicit *Esa. x.* Bene enim voluit dominus ut nabuchodonosor esset virga correctio[nis]: sed ipse fuit furor. Ideo dicit *Esa. x. b.* Ut asur virga fuit mei. Unde debet exponi: **Nō** fuit viduatus isrl. *Lxx.* quod voluit esse vidua/tus. s. quo ad omnīmodā populi sui occisionem/vel templi destructionē. **d** Terra autē eorū i. chaldeorū: **e** Repleta est delicto a sancto israel i. de peccato cōmiso contra sanctum israel i. contra populu iudeorū. *Uel:* **f** Terra iudeorū: **f** Delicto a sancto israel i. cōmiso a pasto ribus israel: *Sicut illud.* *S. xi. c.* Quid ē quod dilect⁹ me⁹ in domo mea fecit scelerā multa?*

Hystice **a** leibus et lascivis quin arguantur ut debent: *Quta.* *S. xlviij. b.* **Daledictus** qui prohibet gladium suum a sanguine. **a** *Interficide om̄nem militiā ei⁹.* *L. mondi:* q̄ milites hui⁹ mundi ppter guerras suas et torneamēta destruūt pauperes. **Nō.** *Dum* superbit impio: id est virus miles contra alium: incenditur pauper i. domus pauperis: ad litterā. In hoc enim modo consuminatur omnis militia s. in cōbustione domo pauperis et possessionū eorum vastatione. Tales ergo debent p̄dicatores arguere. *S. l.c.* Omnes qui tendit arcum debellate eam et nō parcatis faculis: quia domino peccauit. *Esa. xiiij. d.* Suscitabo super vos medos: qui agentū non querant nec aurum velint: sed sagittis parvulos interficiunt: et lactantibus veteris nō miserebunt: et super filios non parcer oculus eorum. *j. Job. ii. b.* Scribo vobis iuuenies: scribo vobis senes. **c** *Quoniam nō fuit viduatus israel et iuda t̄c.* Per israel cōtemplatiū: per iudam boni actui. Reuera tales non sunt a domino viduati: sed ipsi consueti. Cōtemplatiū enim semper dependent ad vbera consolationis diuinæ. *Esa. xlviij. d.* Ad vbera portabimini: et super genua blandieb̄ vobis: Quō si cui mater blandia: ita ego consolabor vos. Tertiū autē de sepatione aliquādo conqueruntur: licet separati nō sint. Unde maria sedente ad pedes Iesu/conquerit martha quod turbat sola. A nullo ergo viduat dominus quātum in se est: quia a nullo separat se. *Esa. l.a.* Quis est iste liber repudiū matris vestre: quo dimisi eam: aut quis est creditor me⁹? **g** *Fugite de medio babylonis t̄c.* s. vos babylonij vel iudei: quia ciuitas illa iam destruet. **h** *Molite tacere:* o vos p̄phete quibus revelata est h̄c destruc̄: quasi annunciate eis iniquitatē eorum ne iniuste videar illos destruere. **k** *Super iniquitatē eius.* i. de iniquitate. *Ulla* *Ifa* *habet:* Ne proiiciamini iniquitatē babylōis. Ut enim dicit Origenes: qui tacēdo cōsentit iniquitatē babylōis et nō magis eam reprehendit: particeps eius delicti est et consors vindicē. *Wich. ii. c. vbi* nos habem⁹: *Wulieres* populi mei eleclis de domo delitiarū suarū: dñe alia littera: Duces populi mei proiicien̄ ex domo delitiarū: propter pessimas voluntates suas: quibus s. consentiunt peccantibus: vel cum eis peccando: vel peccata illorum tacendo et non arguendo. **i** *Quoniam tempus vltionis est domino.* *Esa. xxxv. b.* Ecce deus noster vltione adducet retributio[n]em. *Domino* / datui casus. **m** *Clicissitudinem ipse retribuet ei:* quasi quia alias destruxit terras destruet **Dystice** et ipsa. **Dystice:** **s** *Fugite de medio babylonis:*

Id ē mūdang cōfusionis: que habet initium/mediū et postremū. Initium est sollicitudo necessariorū: Mediū sollicitudo superflorū: Postremū sollicitudo nocuorum. Primum fuge est consilii: secundū p̄ceptum: tertium necessariū. Proverb. xi. a. Expectatio sollicitorū peribit. Precipiendo ergo dicit: *Fugite de medio babylonis.* *Unde:* **b** *Ut saluer vnusquisque animam suam/figendo: quod non potest in babylone manendo.* *S. l. b.* Recedit de medio babylonis: de terra chaldeorū egreditur: et estote *El. t̄c. et adiutori* quasi h̄di ante ḡges. **i** *Molite tacere t̄c.* o p̄predicatores et p̄lati: led aguite peccatores: ne eorum particeps sitis: quia vt dicit *Glo.* qui tacendo assentit/particeps fit p̄gē et culpe: dum ad huc sclera cōmitit necluit. *Esa. lvij. a.* Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam: et annuncia populo meo sclera eorum. *Ezech. lij. e.* Si dicente me ad impium: morte morieris: non annuncia ueris ei: neq̄ locutus fueris ut auertatur a via sua impia et viuat: ipse iniquus in iniquitate sua morietur: sanguinem autem eius de manu tua requiram. *Esa. ixij. c.* Reminiscamini domini ne raceatis: et ne detis silentium ei. *Osee. viij. a.* In gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum domini. **l** *Quoniam tempus vltionis:* quasi annunciate eis et pecatum: et p̄gnam. **m** *Clicissitudinem ipse retribuet ei.* *Eipoc. xvij. b.* Quātū glorificauit se et in delitūs fuit: tantu[m] date illi tormentū et luctū. *S. l. c.* Sicut fecit facite ei. **n** *Calix aureus babylon.* i. tribulatio et vexatio q̄ babylon alias nationes portauit et quā ipsa deinde potavit. *Calix dico.* **p** *In ebriās omnē terrā.* i. v̄hemēter affligēs: est. **o** *In manu domini modo:* ut propinhet illū babylonī: q̄ calix olim fuit in manu nabuchodonosor: quia cut volebat propinabat. Sed nūc iam regnum eius sit destructioni propinquum: dicit esse in manu dei: qui illum babylonij propinavit per medos et persas. Dicit autē hic calix quem ipsa portauit aureus: tum quia durabilis in eternū: tum quia omnib⁹ alijs gentib⁹ charus: tum propter regiū dignitatē. Ille similiter quo ipsa alios portauit: dicit aureus propter diuitias quas rapiebat nabuchodonosor ab alijs nationib⁹ quas affligebat: et propter gravitatem: q̄ aurū ponderosū ē. Unde statua caput aureū habuit: qđ significabat nabuchodonosor: *Daniel. ii. c.*

Dystice: **n** *Calix aureus babylon:* est mūdi prospēritas/continen[s] vinum carnalis voluptatis: quo inebriat omnes terrenos: *Cōtra illud.* *Eph. v. d.* Molite inebriari vno i quo est luxuria. **o** *In manu domini:* quia cui vult dat diuitias et p̄spēritate huius mūdi: et cui vult paupertatē et aduersitatem: cui autem vult nec hoc nec illud dat. *Unde Proverb. xxx. b.* Bendicēte et diuitias ne dederis mihi: sed tñ necessaria tribue victui meo: ne forte satiat illūc ad negandū et discam: q̄s est dominus: aut egestate compulsus fureret perirem nomen dñi dei mei. *Uel:* **n** *Calix aureus babylon:* id est sapientia s̄culis habens vinum: imo potius aquā cupiditatis: quā quanto plus bibit: tanto plus sit. *Job. iiiij. b.* Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. *Aureus* propter sermonis splendorē. **o** *In manu domini:* quia omnis scientia a domino deo est: *Ecc. i. a.* De vino v̄rūsq̄ calicis intelligit illud *Prover. xxij. d.* Me intuaris vinum quādo flauescit: cum splenduerit in vitro color eius. Ingredit blandus sed in nouissimo mordebit ut coluber: et sicut regulus venena diffundet. Sicut enim aureus color dat colorem vino: sic delectatio placentiam peccato. Unde et veneno sepissime propinuantur in vasis aureis.

Libri

Ga **D**e vino i. tribulatione eius: quam ipse propinavit: biberunt oes gentes. **V**el **D**e vino / idolatrie eius: qz faciebat deos suos ab omnibz adorari: imo et seipsum faciebat nabuchodonosor adorari: **DJ**udith.iiij.d. **E**s. et qz dicit aure: alludit in hoc visioni q ponit Daniel.ij.e. de statua habente caput aureum qd significabat

regnum babylonis: re
gnu autem mediorum fuit

Esa.21.c.
Apoc.14.b.

pars argentea: regnum
persax: crea: regnum
romanozum ferrea.

b **E**t ideo cōmo-
te sunt: cōtra babylo-
nem: vel qz ducet sūt
i captiuitate. **c** **S**u-

bito cecidit baby-

lon et cōtrita est. i. ex improviso capite.

Mystice **a** **D**e vino ei biberunt oes gentes. **A**poc. xvij.a.

De vino i. fornicatioz eius biberunt oes gentes: et reges

terre cu illa fornicari suu. **H**oc vinu bibili ad mēsam dēmo-

niorum. j. **C**orinth. x.e. Mō potestis bibere calicē domini et ca-

licem demoniorū. **b** **E**t ideo cōmote sunt. Utrūq em

vinu. l. pspiritatis mūdanę: et secularis iapetię cōmotu est.

Mā sapientia secularis inflat: vt dicit. j. **C**orinth. viij.a. Et di-

uitie temporales extollūt. vt. j. **T**imoth. vij.d. P̄cipe diui-

tibus nō alta sapere: nec sperare i incerto diuitiaz. **V**el. cō-

mote sunt: qz vnu peccatiū cōmouer hominē ad aliud. **E**sa.

xvij.b. **P**re ebrietate absorpti s̄l errauerunt a vino. **T**hresi.

.j.c. Peccatiū peccauit hierusalē: ppter ea instabilis facta est.

c Subito cecidit babylon. **A**poc. xvij.e. **E**t v̄ clu-

tas illa magna: q̄ amicta erat bysso purpura et coco: et deau-

rata auro et lapide p̄cioso et margaritis: qm̄ vna hora destru-

cte sunt tante diuitiez. j. **J**ob. ii.j.c. **R**āsit mūdus et cōcupiscē-

tia eius. i. quicqđ in eo est cōcupiscibile. Qui ergo hic biberit

de calice pspiritatis: in futuro biberit de calice dominici furo-

ris. **A**bacuk. ii.j.d. **B**ibe tu quoqz et consopire: circūdabit te

calix dexterē domini: et vomitus ignominie sup gloriā tuam.

d **U**lulate sup eam: vos qui eam diligitis: vel o princi-

pes eius. **e** **T**ollite resinā ad dolorē eius: que valet

ad curāda vulnera: q̄ si adiuuante eā si potest ad vulnera eu-

dēda: v̄l habita curāda: q̄ si nō poteris. **f** **S**i forte sanet.

L. forte ē tēperatiū: vel nota liberti arbitrii: q̄ si possibile sit

alit fieri si ipsi vellēt queri ad deū. **g** **C**urauim babylō-

nem r̄c. Loquīt in psona illorū qui venerant in adiutoriū

babylonis. Unde **h** **Q**uoniam puenit vsc ad celos

iudicūt eius. i. deus qui in celo est: vnde omnia videt: iudi-

cavit eā esse damnandā: et ideo eius damnatiō resistere non

possunt: Quia dicit **J**ob. ix.b. Deus cui? i. resistere nemo

potest. q.d. fecimus quod in nobis erat vt liberaret: sed quia

peccatis exigentibz ipsa liberari nō potest: reuertimini i ter-

rā vestrā. **m** **E**t eleuatū ē vsc ad nubes: quasi intan-

tū crevit malitia eorum q̄ deus amplius sustinere nō potest.

Gen. xvij.c. Clamo: sodomor et gomorrop multiplicatus

est: et peccatiū eoz aggrauatū est nimis. **J**aco. v.a. Ecce mer-

ces operarioz qui messuerunt regiones vestras que fraudata

est a vobis: clamat: et clamor eoz in aures dñi sabaoth introi-

uit. **M**ystice: **W**ululate sup eā r̄c. **H**oc dicit medi-

cis animaz. i. p̄dicatoribz et platis: qui sup casu peccatorū de-

bent dolere et compati: et postea salutare admonitionē ad me-

dicinā exhibere. **H**oc enim ē p̄mo super eam v̄lare: et post

resinam tollere ad dolorem eius sanandum vel mitigandū. **g**

xvij.f. **E**t mē ad viros muri fictilis dabit sonitu tibiarū.

Viri muri fictilis sunt: qui curā carnis agunt i delitizibz: quibz

debet compassio et admonitio. In sonitu em admonitio: in ti-

bia exprimit cōpassio. **E**sa. xvij.c. Venter meus ad moab. i.

peccatores: quasi cithara sonabit. **E**t dīc v̄lulate: Mō em

sufficit platis p̄dicare penitentiā: sed oporet gemir p̄mire.

Job. xxxix.a. Mūquid nosti partus ibicu in petris: vel parti-

rientes ceruas obseruasti? Incuruan ad setū et partunt: et ru-

Hieremie

gitus emitunt. **T**alis ceruas fuit paulus: qui dicebat: Filioli
mei quos iterū parturio donec formet christus in vob: **G**al.
iiiij.c.ij. **C**orinth. xi.j.g. Quis infirmatur ego nō infirmor: qz
scandalizatur et ego non vroz: s. xxv.g. Ululate pastores et
clamate: et aspergite vos cinere optimates gregis. Per resi-

nā penitentia: fm scri-

pturaz testimonia su-

pta. Resina em sumit

in galaad: qd iterat

aceruus testimoni. s.

vij.g. Mūquid nō re-

sina est in galaad: s

Curauim babylō-

lonem. Sc̄m **G**io.

vox est angelop: q̄ vo-

lunt aias nostras cura-

re. Ad hoc em nobis

ad custodiam nostrā dāt: s̄ eos repellim: vt nō curemusr dū cō-

filis eoz nō acquiescam. **W**erelinquam eā: et intellige de

angelis p̄ncialibz: nō singularibz. **k** **E**t eam vnu sc̄p in

frā suam. i. speculatoriō diuine insitain: tm: q̄ p̄us insiste

bam: et curationi hoīm. **V**el est vox p̄dicatoriō: qui dū spem

habet de cōversione peccatorū: debet insistere p̄dicationi: cu

autē vident se nihil alicubi p̄ficere: debet derelinquere illum

locū et ad alium se transferre: vt dicit **M**att̄. x.b. Quicunqz

nō recupererit vos: nego audierit sermones vestros: exēutes fo-

ras de domo v̄l cluitate illa: exētute puluere de pedibus ve-

stris. Sicut medicus corporalis q̄du habet spem de egri cu-

ratione: aponit curā: q̄n̄ aut̄ vider morbiū insanabile relinqt

egrum. Dicunt ergo p̄dicatores: g **C**urauim babylō-

lonē. i. remedia curationis adhibui: orando: p̄dicando:

exēplū bonū demōstrando. **b** **E**t tamē nō ē sanata: qz

nō vult obedire. Unde nō est culpa p̄dicatoris: sed peccato-

ris. Unde **A**c̄. xx. f. Cōtestor vos hodierna die: qz mūdus

sum a sanguine omnī: Mō em subterfugi quo minus annūci-

are omne cōsiliū dei vobis. **k** **E**t eam vnu sc̄p in

terrā suā. i. ad cōscientiā suā examinādā: vt nō semp p̄dica-

tor alijs intēdat: sed aliq̄n̄ sibi. **G**en. xxx. d. Justū est vt aliquā

prouidea domui meę. Hoc dixit iacob postq̄ longo tempo-

re pauerat gregē laban.. **n** **P**rotulit dñs: quasi dñs bñ

sc̄t q̄ iuste egimus auxiliū serendo chaldeis: cyrus autē insi-

deliter egit: sicut habet sup illud **E**sa. xxj.a. Qui incredulus

est infidelis agit. Et hoc est: **P**rotulit dñs iusticias no-

strās. i. sentētiauit q̄ iuste egim. s. querēdo auxiliū ad libera-

tionē babylonis: dicūt chaldei: vel serendo auxiliū ad libera-

tionē ei: dicūt adiutores. **E**t loquīt in psona aliar gentiū

q̄s nabuchodonosor destruxerat. **E**nī. n **P**rotulit dñs

iusticias n̄ras: iuste destruedo. babylone: que nos iniuste

influxera. **V**el potest esse vox iudeorū: quasi nō solum do-

minus punit chaldeos fm merita sua: sed et nos fm merita

nōstra remunerat. **o** **V**enite et narremus r̄c. Loquīt

hic hieremias ad alios. p̄phas: vt annūciēt iudeis q̄ dñs vin-

dicabit eos de babylonis. **E**lēt ē vox iudeor̄ sese hortantiū.

Acuite sagittas.

Mystice: **n** **P**rotulit dominus iusticias no-

Mystice

strās: in cruce: quando de latere suo fluxit sanguis et aqua:

q̄ibus iustificati sumus. **A**poc. j.b. Qui dilexit nos et lauit

nos a peccatis nostris in sanguine suo. **R**oma. iiij.d. Justifi-

cati gratis per gratiā ipsius per redēptionē q̄z est in chris-

to iuse: quem p̄posuit deus p̄pitiatorem per fidem in san-

guine ipsi. Itē. **P**rotulit dominus iusticias nostras. i.

proferet in dñe iudicij: cum dicit: Esuris et nō dedistis mībi

māducare r̄c. **M**att̄. xxv.d. Et ideo gratiarū actiones sunt

agendē. Unde **V**enite et narremus r̄c. **E**t similiter dī-

citur hoc p̄dicatoribz: qui qd in se est fecerunt ad sanandum

peccatores: sed ipsi non acquieuerūt. Sed dominus proferet

iusticias p̄dicatorū: cum dicit **M**att̄. x.b. Et p̄x vestrā

reverteſ ad vos. **o** **V**enite et gressu bonor̄ operū. p̄ **I**n-

sion: cōtemplatiū: q̄ **O**pus dñi dei nostri. Bonis

enī annūclanda sunt opera domini: vt cum plus diligant:

et sed malis peccata-

a Acuite sagittas o medi et pse. **b** Et implete pha
retras sagittis. **c** Suscitauit dñs spm r̄c. Posset q̄s di
cer frusta loquuntur hieremias ad medos et plas: q̄s nō poterūt
venire: Ideo respondet q̄ imo: quia suscitauit dñs spm
regū medorū. d. dedit eis voluntate. **d** Cōtra babylo
nē et potestate impu
gnandi eā. **e** Laudēs
eius. i. domini v̄l re
gis medorum: est vt
p̄dat eā. **f** Quo
mā vltio domini
est. l. quā sumet domi
nus. **g** Ultio tem
pli sui qd succende
runt babylonij. s. l.
Ultionem templi ei
annūciare in babyl
onē multis. s. Corint.
iij. c. Si quis templū
dei. smaterialē vel spi
rituale violauerit de
structū eū de.

Dystice * sed malis pecca
ta sua et iudicū fūtū

a Acuite sagittas. i. auctoritates q̄ bo
nas et pūgitiuas expositiōes: et per bonā vitam que multum
acuit p̄dicationē. **b** Et implete pharetras: id est cor
da et quaternos. **c** Suscitauit domin⁹ spirītū regū
medorū: qui interpretant̄ metētēs. s. se vel alios. Esa. xij.
d Ego suscitabo super eos medos: qui argētū non querant
nec aurum velint: sed sagittis paruulos interficiant. Rex me
dorū. i. p̄dicatorū. s. christus: suscitat a domino. i. christus
resurgens. **h** Super muros babylonis leuate si
gnū. s. o vos medi et perse leuate vexilla vestra super vibes
vel muros babylonis capte: vt qui extra sunt secure ventiant.
i Leuate signū: ad impugnandū. **j** o vos chaldei
leuate signū: sed frusta. **k** Augete custodiam: ne vi
effugiat. **l** Hoc dicit chaldeis et multiplicēt custodes por
tarum suarum: lics frusta. **m** Leuate custodes. s. vocē:
quasi dicte: q̄ tempus intrandi est. Nota q̄ medi et perse ex
tra babylonem habebant locum eminētēm: vel forte fecerāt
turrem ligneam ex qua poterant videre qd siebat in ciuitate.
Unde Esa. xxj. b. vbi agit de hoc eodem dicit: Vade et po
ne speculatorē: et quodcuq; viderit annūciat. Et vidit currū
duoꝝ equitum: ascensorē asini et ascensorē cameli: et cōtempla
tus est diligētē multo intuitu. Et clamauit vt leo: Sup spe
culā domini ego sum stans iugiter per diem: et super custodiā
meam ego sum stans totis noctibus. Ecce iste venit ascensor
vir biig equitum. Et respondit et dixit: Ecclidit cecidit baby
lon: et omnia sculpirilia deoꝝ eius cōrīta sunt in terrā. In illo
ergo loco eminenti posuerūt custodes: qui videntes homines
sopitos in ciuitate: dixerunt hoc principib⁹: qui fecerunt
rumpli obſtacula: vt fluvius in nouos alueos decurreret: et sic
per antiquū alueum intrauerūt in ciuitatem. Unde li custo
des/accusatiū casus est. i. speculatorē: qui cōſiderent quā
do dormient babylonij. Et sic: in **W** Reparate insidi
as: ad captendum. Simile: Iosue. viij. a. Ponite insidiā
post ciuitatem: nec longius recedatis: et eritis omnes para
ti. **n** Et fecit quecuq; locutus est r̄c. per p̄pheras.
o Qui habitas. i. o babylon: **p** Super aquas mul
tas: quia per mediū eius fluit euphrates. **r** Elenit finis
tu⁹ pedalis p̄cīsionis tu⁹. i. talaris. Loquuntur meta
phorice per similitudē arboris que casu propinqua est: quādo
nō restat nisi pes ad succidendum: per hoc innuens q̄ baby
lon est propinqua destructioni. Luci. iij. b. Nam securis ad ra
dicem arboris posita est: quia venit finis p̄fecte tu⁹ munitionis:
ipsa enim p̄fectissime munita erat: sed modo instat pe
dalī finis eius. i. cōsummatio vel cōsumptio. L. propinqua est
eius p̄cīsio et modicū vel nūbil restat. **Mystice:** **i** Leua
te signū. i. aperte p̄dicare chalsti passionē. Idem. s. l. a.
Esa. lxij. d. Leuate signū ad populos. **k** Augete cu

stodiam: p̄ gregis vestri sollicitudinē. **l** Leuate custo
des: q̄ si non sufficiat p̄ vos: sed habere etiā vicarios q̄ vos
coadiuuent. Quod est cōtra illos qui p̄bendas et curas augēt:
sed custodes nō. **p** Super aquas delitiarū: q̄ In the
sauris/dīvītiaꝝ. **r** Elenit finis tu⁹ pedalis p̄cīsionis

tu⁹. Luci. xij. c. cum
diceret ille diues: An
ma mea multa bona
reposita habes in an
nos plurimos: requi
escē/comede/bibe/epu
lare: Dicit illi deus:
Stulte hac nocte ani
mam tuam repetunt
a te: que autem para
sti cuius erunt: Da. s. io. b.
mēl. iij. f. Cum ad
buc esset sermo in ore
regis: vox e celo ruit:
tibi dicit nabuchodo
nosor: regnū tuū trā
sīt a te et ab hominib⁹
ejcent te. Dicit autē
finalis pedalis: quia

vsc ad verticem capitū et vsc ad plantā pedis occupabit to
tum p̄gna: sicut totum occupauerat culpa. Esa. j. b. A planta
pedis vsc ad verticē nō est in eo sanitas: Ecce mēsura culpē.
Sap. iij. d. Strumpet illos inflatos sine voce: et cōmouebat
a fūdamētis et vsc ad summū desolabūt: Ecce mēsura p̄gnē.
Apoc. xvij. b. Quātū glorificauit se et i delītis fuit r̄c. Esa.
xxvij. b. In mēsura cōtra mensurā cū abiecta fuerit iudicabit
eam. **s** Jurauit dñs r̄c. p̄ animā suā. i. toro affectu.
t Quātū replebo te hominib⁹ q̄si bruchō: cui⁹ aliqui
tanta est multitudō ut quasi nubes solem obscuret: et oia vi
rentia p̄sumat: vt dicit super Johel. j. a. Residuū bruchi r̄c.
Et ideo ei comparat exercitus medorum metaphorice: quasi
ad destructionē tuā o tu babylon faciā conuenire innumerā
gentes. **v** Et sup te celeuma cantabit. Celeuma car
mē est nautay: cū ad portū ventunt: vel vindemiatō post q̄
collegerūt vindemie abundantia: sic p̄ adepta victoria lēta
bus hostes. **Mystice:** In ecclesia sunt multi christiani: q̄i
bruchō i magna multitudine. Sed dicit Esa. ix. a. Multipli
casti gentē: nō magnificasti leticiā: q̄ p̄ malā vitam suam se et
alios cōsumūt: et omnē ecclesię viriditatē vasant. **x** Qui
fecit terrā: quasi nō miremī si tāta ciuitas ita subito de
struāt: q̄ dicunt q̄ bene ē tam potens q̄ possit eā destruere:
y In fortitudine filio q̄ quē oia fecit. **z** Et p̄parauit
orbē mundū: in sapientia sua: vt dī. i. Cori. i. d. a. Et
prudētia sua: qua rēs exitus metit. Firmamētō aut qd
intelligit hic p̄ celū est generatio et origo omnīū aliarū rētū.
b Danse eo vocem r̄c. i. tonitruū: vel. i. eo p̄cipiente.
c Qui leuat nubes ab extremo fr̄e. **d** Hoc dicit: q̄ semp
videtur ei qui est in plana terra q̄ nubes sīt in fine mundi.

E Et p̄ducit ventos
.i. reficit: q̄r māl⁹ ē impiū iustificare q̄ celū et fr̄e creare P̄s. **Dystice**
Qui educit vinctos i fortitudine: sil̄ eos q̄ exasperat q̄ habi
tātē i sepulchris. **3** P̄parauit orbē i sapientia. i. ecclesiā:
extra quā nihil ē. Nihil em sūt q̄ extra ecclesiā sūt. Sap. s. b.
Spūs dñi repleuit orbē fr̄e. Terrā fecit de i fortitudine pas
siōis suē: Orbē p̄parauit i sapientia p̄dicationis. **a** Prudētia sua
extēdit celos. i. scripturas p̄ multiplicē expōtione. P̄s. Ex. **P̄s. 103.**
tēdit celū i. pellē. Job. ix. a. Sapientē corde ē et forti robore:
q̄ extēdit celos sol⁹. **U** i. b. Date eo vocē multiplicat
aque i celo. i. sentētē i scripture. Daniel. xij. b. Pertransi
būt plurimi: et multiplex erit sia. **c** Qui leuat nubes r̄c
.i. p̄dicatores assumit ad p̄dicationis officiū de loco et statu in
fimo: q̄ sepe demagnis p̄cōrib⁹ sūt magni p̄dicatores: ve
matthē⁹/paulus/augustin⁹. i. Corint. i. d. Ignobilita mūdi
et cōceptibilitā elegit de⁹ et ea q̄ nō sūt: vt ea q̄ sūt destrueret.
Esa. lx. b. Qui sūt isti q̄ vt nubes volat: Miraculis corus
vīcā cōndo: doctrinis

c Et pducit ventos de thesauris suis. i. de occultis nature libib: qz nescit loco vbi orant. Id est. x. b. q. d. ois qz in celo et que in terra et que in mari fecit de?.

Dystice c. cando: doctrinis pluendo: minis tonado. a. Fulgura/ cominatio: b. In pluuiam fecit secundatio. Sepe enim cominatio anima secundat et impinguat spu timoris: ut dicit Esa. xxvi. d. A facie tua vnde cocepimus et quasi parturimus. Vnde Fulgura in pluuiam fecit. t. duras tribula/ tides i suaves consola/ hoes. Daniel. viii. e. Fe/ cit mediis fornacis qz/ ventus rosis flantem. Tob. viii. d. Post tem/ pestatem tranquillum factis. c. Et pducit ventos de thesau/ ris suis: id est pdicatores de occulis. Id est eni pdicatores et vetti et nubes dicunt: sed nu/ bes ppter carnem: ven/ ti ppter spiritu. Nu/ bes enim vident et de/ terra ortunt: sic et ca/ ro. Unus bni dixit: Le/ uat nubes ab ex/ tremo terre. Tenuit autem bene sentit: sed no/ videt: nec scitur origo eius: sic est de spiritu. Unus Joh. vii. a. Spus vbi vult spiritat et voce ei audis: s nescis unde venias: aut quo vadat. Dicunt etiam venti: qz velociter totu mudi percurrunt et paleas a granis dividunt. Ps. In omnem terram exiuit sonus eorum et ceterum. d. Stultus factus est ois homo chaldeus: Ad litteram chaldei astronomi erant: vni scie/ bant qz sim motu et virtute corporum supiorum multa sunt in terra. Unus credebatur illa corpora esse deos: et in illo veneratio adorabatur idola. Et ideo stultus factus est ois homo chaldeus: et scientia sua. Sap. xix. a. Sole et luna rectores orbis ter/ raru deos putauerunt. Sed erat alij rudes: qz ipsa idola crede/ bant esse deos: et de illis dicit: f. Lodus est ois cōflator. illi qz idola artificialia fabricata colebant. g. Quia med/ dac est cōflatio ei: qz videt deo et non ei: vt singulare ibi esse deo/ mēdaci et non est. **Dystice**: d. Stultus et ceterum. a scientia sua seculari: qz tam inflat: vi dicit. i. Cor. viii. a. Et ideo excecat oculos metis. Job. v. c. Per die incurrit tenebras. s. xl. b. Inutilis sa/ cta est scia illorum. s. x. b. Invisceres et fatui probabunt doctrinam vanitatis eorum. f. Lodus est ois cōflator. i. elector iniuti/ lis plati: Sepe enim electus electoribus suis non facit qz ipsi spe/ rabatur: sed quicqz facit eis pelus qz alijs: et tunc cōfundunt et tan/ de cōfundent in die iudicij magis: qz tunc ab oib videbitur inten/ tio qua elegerunt. Esa. xlvi. b. Plaste idoli omnes nihil sunt: et amarissima eorum non pderunt eis: Ipsi sunt testes eorum: qz non videt neqz intelligit ut cōfundantur. Quis formauit deum et scul/ ptile confauit ad nihil utilem: Ecce omnis principes eius confun/ den. Hec duplex confusio innuitur. Iudic. ix. b. Egrediat agnus de rhano et deuozet cedros libant. Et tunc cedri eliguntur rhano. Baruch. vi. e. Ipsi qui ea faciunt non sunt multi tem/ poris: nunquid ergo possunt ea que ab eis fabricata sunt esse dij. i. plati. g. Quia medax est cōflatio eius. i. qz mul/ ta medax est electio facta. Sap. xlii. b. Supuacuitas homin/ bēc. i. idola adueniunt in orbe terrarum. i. ecclesia. h. Nec est spus in eis. i. spūsancrus in his qui eligunt et qui eliguntur: sed magis spiritus malignus. Sap. xv. d. Oia idola nationum estimaverunt deos: quibz nec oculorum visus est ad videndum: neqz nares ad percipiendum spiritum. Sap. xiiii. a. Vana sunt omnes hoies in quibus non subest scientia dei. Vana sunt opa/ et risu digna. i. flectere genua ante talia idola ac si essent ye/ ri episcopi. In cuius refigurā iudei et milites irridere volentes christū chlamydē coccineā circūdederūt ei: et corona de spinis coronauerunt eum: ponentes arundinem in dextera eius et genu

flexo ante eum illudebant: dicentes: Ave rex iudeorum: vi dicitur. Matt. xxvii. c. k. In the visitationis sue peribuntur electores et electi. Sap. xiiii. b. Qd faciūt est: cum illo qui fecit tormenta patietur. Et. s. parum: Idolum maledictum est: et ipsum et qui fecit illud: quia ille quidē opatus est: illud autē es esset fragile: deus cognominatus est. Sap. xv. b. Igni sunt morte qui spem habent in talibz: et qui faciūt illos: et qui dissiliunt et qui colunt. l. Nō sicut hec pars iacob. i. pars iacob non est sicut hec pars: qz pars ei optimam. f. deus. Numeri. xxiij. d. Nō est idolum in iacob: nec videt simulacrum in israel. Populus enim israel quo ad maiorem gressum erat cultor dei: s. quo ad maiorem partem chaldei erant cultores idolorum. m. Quia qz fecit ois. s. deo qz est iacob. n. Ipse est se solus essentia litera et eternus. Vnde ipse est iacob. Exo. iiij. d. Quis est misit me ad vos: Ego sum qz tu. o. Et israel sceptrum hereditatis eius. i. est et regnum et hereditas eius.

Deut. xxxij. b. Pars autem domini populus ei: iacob funiculus hereditatis eius. Esa. xix. d. Misericias autem mea israel. p. Omnis exercitus nomine eius: cuius. f. israel est regnum et hereditas. q. Collidit tu mihi vasa bellum. s. tu babylon. i. coadiu/ uas ad collidendu. Vnde. i. destruit viros bellatores: qz militas alias gentes que erant armate et munite destruxit babylon: et ideo illa vocat vasa bellum. r. Mihil. i. pro me. t. Et ego collidam in te gentes: s. in illud. s. a. Vicissitudine ipse recti buet ei. r. Et disperda in te regna. i. hoies de multis regnis qui erant in babylone quando ipsa capta fuit. Vnde. i. disperda te ut non sis domina super regna. Esa. xlviij. a. Sede ta/ ces et intra in tenebras filia chaldeorum: qz non vocaberis ultra dominum regnum. Vnde Disperdam. i. simul perdam. **Dystice** ee: s. Vasa bellum. dñi: sunt lectores et pdicatores: quibus bellat dominus quos inuidus collidit: quia ad vitam secularem pro posse reducti. v. Sentes peccatores: y. Regna nobiles. z. Equi corporis: a. Et equitem. i. animam. Exo. xv. a. Equum et ascensorem deiecit in mare. b. Currunt divites ambitionis: c. Et ascensorem. i. abolitum. Exo. xv. a. Currum pharaonis et exercitum eius proiecit in mare. d. Juuenem et virginem. Deut. xxxij. d. Juuenem simul ac virginem: lactentem cum homine sene. e. Pastorem et gregem eius. Esa. xxiiij. a. Ecce dominus dissipabit terram et nu/ dabit eam: et affliget faciem eius: et disperdet habitatores eius: et erit sicut populus: sic sacerdos: et sicut seruus: sic dominus eius. f. Agriculta et iugales eius: ppter. s. decimas et primulas: qz non solvit. s. agriculta. Malach. iiij. b. Tosc con/ figit me: et dixistis: in quo configimur te: In decimis et in primulis. g. Duces episcopos. h. Et magistratus: magistros. s. xxiij. c. Sacerdos et prophetae polluti sunt: et in domo mea inueni malum eorum. Thren. q. e. Prophetae tui vi/ derunt tibi stulta et falsa: nec aperiebant tibi iniurias tuas ut te ad penitentiam provocarent. Et nota qz nonnes dicit: collidam: contra nouem: que nobis facti sunt nouem ordines angelorum et ceterum. Et etiam quasi non puniit homo nisi quia diminutus est in obser/ vatione decalogi. l. Et reddam babylonem et omne malum. i. penitam pro omni malo. k. Qd fecerunt in sion: id est in hierusalē. l. In oculis vestris o vos iudei: id est o vos babylonem videbitis hec omnia mala. Esa. xix. b. Eris sicut puluis tenuis multitudo ventilantium te: et sicut fau/ la pertransiens multitudo eorum qui contra te p̄ualuerunt. Ecce ego ad te.

a Ecce ego ad te mons o nabuchodonosor: vel o bylon: que terra montuosa es. b Nestifer: apter crudelitatem quam exercuit in omnes gentes. c Et extendam manu meam super te: ut per alios puniaris. d Et euoluam te de petris: i. auellam. e Et dabo te in montem combustionis: et non tollent de te lapidem: ut non sint in te lapidicines / arbores

infructuose quod incendio

exponunt. g In an-

gulū: i. de te amplius

non erit rex. Unus pnci-

pes vocat petras vel

lapides: quod amplius non

erunt in te reges vel pnci-

pes. Vel amplius

non sicut in te edificia: ad

litterā: quod penitus combu-

teris: ita quod in te non pos-

sit inueniri quod sit utile

ad aliqd faciendū. h

Etlapide in fun-

damento. i. i. pncipes

quod regnum sustentat: sic et

angulus dī rex quod regnum

tenet. Dystice: Per

hunc monte diabolus:

vel malus platus: vel pnci-

pes quod alios exemplo

suo vel gaudiō cor-

rūpt. s. xiiij. c. A p-

phetis hieronim egressa

est pollutio super omnē

terrā. Esa. q. c. Dies

vni super omnes mōtes et colles. Esa. xl. a. Quidam mōtes et collis huius

libabit: et erunt prava in directa rē. Or. Eccl. x. a. Qualis est re-

ctor civitatis rē. Job. i. c. Ignis de celo descendit. i. malū a p-

lati: et tactas oves et pueros consumpsit. c Et extendam manū

meam super te. Ps. Extendit manū suam in retribuendo. Deut.

xliiij. f. Euabo ad celum manū meā. i. ad platus. Quia Sap.

vj. a. Potentes poterūt tormēa patiēt: et iudicium durissimum

bis quod pīstūt fieri. d Et euoluam te de petris: quod sunt diuitiae

et dignitates tpaies: et scientiae et nobilitas generis: fortitudo et

pulchritudo corporis et amicitiae multorum. Abdij. i. a. Supbia

cordis tui extulit te habitantē in scissuris petrarum exaltante so-

litū tuū. e Et dabo te in monte combustionis: eternē.

f Et non tollent de te lapidem rē. Lapis angularis

quod pīngit parietes: est platus quod debet pīlos sibi commissos coiun-

gere in vnitate fidei et dilectionis. Idē etiā est lapis in fundame-

to: quod debet sustinere totū corpū ecclie. Esa. xxvij. d. Ponā in

fūdamētis sion lapidē: lapidē pībatū: angularē pīcōsū: in fūda-

mēto fundatū. Talis platus non debet tolli de monte pestifero:

ut pīficiatur. i. de numero supborum: sed magis de illo mōte:

de quod Esa. q. a. Erit in nouissimis diebus pīparatus mōs rē. et

Mich. iiiij. a. i. de numero hūiliū et mansuetop. Qualis fuit

christus: tales vult discipulos suos esse. Matth. xij. d. Discite a

me rē. i. Levate signū: o vos medi et pīse. k In frā/ba-

bylois. l Clāgitē buccina in mōtib: babylonie. Signū:

verillū: quod pīocāt exercitū ad bellādū: vel alia vasa bellica:

ut arma et hīmōt. m Sāctificate. l. o vos medi et pīse: vel o

vos. pīse. i. ostendite quod sācte et bñ faciūt gētes illā destrūctēs. n

Sup eā frā. l. babylonie. o Annūciate rē. o vos. pīse

vel o vos medi. p Ararath rē. Iste oēs venerūt cū medis

ad destrūctū babyloniorū: sū illud Ezech. xvij. f. Justificasti so-

res tuas in oīb abominationib tuis. Vel dicunt sancti in hīp-

erēt sanctā et iusta dei voluntatē: quod ē in vindicta eōp malorum.

q Numerate contra eam thapsar: adducite equū

i. i. numero mīlo deducite. l. pīp abūdātiā equorū. Thapsar

interficiat mariscallus vel stabularius: quibus precipit ut ad-

ducant equos qui totum vastant. Ecli. equos adducite qui

sunt bñ parati a stabulariō: quasi tanta erit multitudine equo-
rum quod indigebant mariscallis. r Quasi bruchū aculeatum: qui oīa vastat: ut stimulo incitat impetuole currat ad
destrūctū torū. Dystice: i. Levate signū: pīgnitē-
tie. l Clangite buccina pīdicationis. Osee. viij. a. In
guttur tuo sit tuba quod aquila lug domū domini. Osee. v. c.

Clangite buccina in

gabaa: tuba in rama:

vlulate in berhauen.

s Reges medie. s.

cyrus et darius sunt

t Duxes eius ex-

ercitus. Et repeate: q

Mumerate: id est in

numero adducite: v

Uniuersos magi-

strat eius rē. i. me-

die vi armene: quod pī

ararath intellegit. x

Et cōmouebis ter-

ra/babylōle: et pertur-

babitur: y Duxa

eungilabit pītra ba-

bylonē cogitatio

dñi. faciet dñs quod co-

gitauit. i. faciēndū pī-

uidit. Sic dñs quod mō

dormit patēter expe-

crando pītōres: Sed

dr̄ Thīrā. i. e. Vigil-

lautū lugū iniquitatiū

meāp i manu ei. Ps. 125. 77.

Excitātē tangē dor-

mēs dñs. z Lessauerūt fortes babylonis. i. oēs robur

chaldēor deficiet in aduentu medox.

a A pīlio: quia nō

impugnabūt hostes suos. Esa. xliij. b. Quo cessauit exactor

queuit tribūtū rē.

b Habitauerūt in pīsidijis: quia

audito aduentu medox balthasar posuit vīros bellatores ad

custodienda pīsidia.

c Deuorātū est robur eōp fame

vel timore. Osee. viij. c. Lomederūt alieni robur eius: et ipse

nesciuit. d Et facti sunt quod mulieres. i. imbecilles. Esa.

xix. c. In die illa erit egyptus quod mulieres. e Incēta sunt

tabernacula eius: mystice igne cupiditatis. Job. xv. d.

Ignis deuorabit tabernacula eōp quod munera libēter accipisit.

f Cōtriti sunt vectes ei. s. ciuitatis capite. i. oēs ei muni-

tōtē. Lbrei. q. b. Precepit dñs oīa mētia ei: dissipavit

omnes munitōtē ei.

g Lurreūt rē. i. aliquis cursor. h Et

nsūcius obul rē. qz capta ē ciuitas ei.

Capta em ci-

uitate sibi inuicē clamabāt dicētes alterūrū: mō capta ē illa

poēta ciuitatis vel illa ciuitatis vel illa

ciuitatē succenderūt.

i A summō vīsc ad summū. i. ab

vno capite ciuitatis vīsc ad aliud. Sic ē mystice ī mōdo quod oēs

fere a diabolo capti sūt. s. vi. c. A minore quod pīsc ad maxi-

mō oīo avaricie studēt rē.

k Et vadā rē. quia pī vadū

intrauerūt. Judic. iiiij. d. Occupauerūt vada iordanis quod trā-

mittūt moab: et nō pīmiserūt transire quēcōs.

l Et palu-

des incēse sunt igni. i. quedā munitiones que erant circa

paludes. Per paludes significant divites.

m Et yri bel-

latores cōturbati sunt. s. babylonij. n Silia baby-
lonis. i. plebs babylonica: o Quasi area sunt suppīcē-

quod ad eā oēs diuitiae regnō afferebāt: sicut segetes ad areā.

Et sic i area triturant segetes: sicut ipsa pīculabat omnes gētes.

l Tempus tritare

Dystice: n Silia babylonis sunt dīmītes deliciā;

qui dicunt area: quia tritabant pauperes spoliando et oppri-

mendo: sicut granū spoliatur et premis flagello. Ecli. xij. c.

Gienatio leonis onager in heremo: sic et pīsc dīmītū sunt

pauperes. Esa. iiij. c. Vos depastis estis vineā meā: et rapina

pauperis in domo vestra: Quare atteritis populum meum:

et facies pauperum cōmōlitis: dīcit dominus exercituum:

o Tempus tritare

2ib2i

Ga Temp^o triturg et^o. I. q̄ triturbat alia regna: q̄ si tempus
distractis et ploratis ei^o: ap̄ q̄ fuit area. i. i. dicitur abūdās.
b Adhuc modicū et veniet t̄pus messiōis ei^o: spoliis
atiōis: quo spoliabilis ut ager: et triturbabilis sicut ipsa triturbat
alia regna. Et idē q̄ dicit p̄ temp^o messiōis p̄t et intelligi p̄
temp^o triturg: ut legat
II triturg passiue: non
actiue. **b** temp^o triturg ei^o. Adhuc mo

Dystice v. a **T**emp^r tri-
ture ei^r. s. mō est: sed
Ad huc modicū
z veniet t̄pus mes-
siōis ei^r quā ipse me-
tet halce mortis: q̄ est
i manu angeli. Apoc.
xliii. d. **D**icitur falcem
tuam z mete: qz venit
hora ut metatur: qm̄
maturauit messis fr̄g.
Dicit. llii. d. Surge
et tritura filia sion: qz
cornu tuū vonam fer-
reū. Sed q̄re destrua^r
babylon: ponit causa:
qz c **L**omedit me
z c. **Z**oquis in psona
iudicior̄ ductor̄ in ca-
pitiuitate babylonis:
vel in psona hierusalē.
D Reddidit me q̄
si vas inane. l. va-
cuū. e **A**bsorbuit

Dystice reliqt. g. **E**t elecit me extra frā meā. **D**ystice: **R**et bābylōis ē diabol⁹: q̄ comedit q̄si masticādo: du tēprat e suggerit: s̄ deuorat q̄n p̄ctōr p̄sētit: absorbet q̄n p̄ctm ope iper. f
Replevit vētrē suū teneritudie mea. i. iuuenib⁹ t̄ puellis i ecclia: q̄s q̄si ferculā delicata libēter comedit: vt maxi me nouitios q̄ adhuc habent tenellas virtutes. **T**hren. ii. g.
Alrigines meę i iuuenes mei ceciderūt gladio. **A**bacuk. i. d.
Pars er⁹ i crassata ē t̄ cib⁹ ei⁹ elec⁹. **J**ob. xl. c. Absorbebit fluviū e nō mirabil. b. **G**niqtas aduersū me: supple ē: t̄ iō pmisit de⁹ sic fieri. **E**t caro mea sup babylonē. i. p̄na p carne mea: quā. l. afflixerūt babylonij: sed aīe nocere nō poterunt. k. **D**icit habitatio sion. i. dicunt habitatores bierlm. **E**t sanguis me⁹ t̄c. i. pena p sanguine meo ab eis effuso. Et posset esse vox martyrum: quo ad p̄secutores/ q̄ ad mysteriū: sanguis eīm eoz clamabat i iudicio aduersus eos. **E**sa. xxvi. d. Ecce dñs egrediet de loco sancto suo vt visitet iniquitatē habitatoris t̄q̄ aduersū eū: t̄ revelabit tra sanguinē suū: t̄ nō oplet ultra intersectos suos. m. **E**cce ego iudi⁹ cabo causam tuā: o tu bierlm. n. **E**t vlciscar vltione tuā. **D**eut. xxxix. f. Sanguinem seruoy tuoꝝ vlciscet: t̄ vīdictā retribuet i hostes eoz. o. **E**t desertū faciā mare ei⁹: babylonis/ q̄ qd̄ ad eā veniebat naues merces portatē. Tel mare vocat ipsā babylonē: q̄ videbat nō posse exhaustiri: sicut nec mare: per quod om̄is diuinit̄ cōfluebat ad eam vndic⁹. **D**ystice: Per mare mūd⁹: p venā luxus hui⁹ mūd⁹. **A**līq̄ mare p̄ctm: p venā famēs. **O**see. xiiij. d. Adducet dñs de deserto ventū vrentē: t̄ siccabit venas ei⁹. **E**ccl. xi. d. **V**alicia vni⁹ hoꝝ obliuionē facit luxurię maxie. p. **E**t erit bābylon in tumulos/ puluerū vel arenarū. Sic mystice est in ecclia. **D**ich. lij. d. **S**lon quasi ager arabis: t̄ bierusalem in acerūt lapidum erit: t̄ mons templi in excelsa palmarum. q. **H**abitatio draconū. l. demonū: r. **E**o q̄ non sit habitatorz in ea. s. **S**imul vī leones rugient: quasi non enus sed om̄ies. l. ñ magnitudine sue cōtractioꝝ. **A**el

Dierentie

Rugient medi et perse: ad quorū rugitū sive excusione ad
plū stuperbant babylonij. Tel yl leones rugiēt: ut dicitū
est de chaldeis. Leo em̄ quādo vīctus est a leopardo q̄ indi/
gnatiōe rugit: sic babylonij. **Mystice:** In leonū rugitu de **Wyslice**
signat crudelitas platoꝝ. Ezech. xix. b. Ludit ynu de leonū.

s non sit habitator. Similis ut
t leones rugient excurrent comas
v veluti catuli leonum. In calo-
x re eorum ponam potus eorum:
y et inebriabo eos ut sopiae et
dormiant somnum sempiternum:
et non consurgant dicit dominus.
a Deducam eos quasi agnos-
b ad victimam: et quasi arietes
c cum hedibus. Quomodo capta-
c est sesach: et comprehensa est in-
d clyta vniuersitate terre? Quo fa-
cta est in stuporem babylon-
e inter gentes? Ascendit super
f babylonem mare: multitudine
s fluctuum eius opta est. Facte
sunt ciuitates eius in stupore:
terra inhabitabilis et deserta:
terra in qua nullus habitet nec

tormētū: sic pot⁹ licet videat febricitati refrigeriū: tū augmē-
tat calorē: et equ⁹ etiā i calore bibēdo facile iſtūdū. Ut v. **Bn.**
calore eoz. i. medop: x. **Donā pot⁹ eoz.** i. penas q̄s
estuāti desiderio affectat̄ inferre babylonis inferat. Ut. i. sic
bō calid⁹ bibit aquā abūdant: sic ipsi punient abūdant. **Uu.**
y. **Et iebriabo eoz.** s. calice frē dñi. **At** sopiant r̄c.
morte. a. **Deducā eos** q̄si agnos ad victimā. gladio dñi
occidēdos: vt nō possint se vindicare: sic nec agr⁹. b. **Et** q̄si
arietes cū hēdis. i. et maiores et minores occidēt. **Aystu.** **Wysica**
ce: v. **In calore r̄c.** **Dedicā** i calore febris nō dat potū
infirmo nisi despato: Sic cū dñs dat i calore desiderij potū
abūdantie tpalis signū ē reprobatōs. **Gieg.** **Maximū si-**
gnū dñiūne reprobatōs ē cōtinu⁹ successus tpalis. **P.5.** **Ad.** **P.6.77.**
huc esce eoz erāt i ore ipsoz: et ira dei ascēdit sup eos. Qui ibi
sopiat̄ dormiūt somnū sépīnū. s. q̄ntū suppliciū incur-
rūt. a. **Deducā eos** q̄si agnos ad victimā. **Vgn** p
pascua virēntia ducit ad victimā: sic diuites ad infernū. **P.5.** **P.6.54.**
Deduces eos i puteū interit⁹. c. **Quō capta ē sesach.** i.
babylon: vt. **S. xxv. e. dictū ē.** o. **Inclyta** i. dominā yni-
uersē frē. e. **Ascendit** sup babylonē mare. i. exer-
cit⁹ medop: coi nūbil pōt resistere / sicut nec mārt. f. **Mul-**
titudine fluctuū el⁹ opta ē. i. fluctuantis exercit⁹: quia in
eis fuit multitudo populoz: et ideo vocat exercit⁹ ille mare.
g. **Facte sunt ciuitates** el⁹ i stupore. i. terre babylonie.

Abstyse: **S**esach iterptat byssu sacci. **N**isi illi q̄ penitentia suā i deliq̄s faciliū ieiunātes / s bona fercula q̄rētes. In bysso em̄ mollices: in sacco penitētia intelligit. Tales signifi cant q̄ diuitē: de q̄ Lucl. xvij. c. Induebat purpura et bysso: et epulabat q̄tidie splēdide. Purpura ē penitētia: byssus mollices. Et talis sepult⁹ ē i inferno. De his Aug⁹ i quodā fimo ne de resurrectiōe. Sunt quidā obseruatorēs q̄dragēsimē delitosi potius q̄ religiosi: exqrētes nouas suavitates magis q̄ veteres cōcupiscētias castigātes: et vbi ip̄s refectionis aduenirit optimis mēsis q̄sī pecora p̄cepib⁹ irruunt: vētressq̄ distē dūt artificiosi et pegrini p̄dimētōx diversitatib⁹: tātū capiūt māducādo: quātū dīgerere n̄ sufficiūt ieiunādo: Quid iōue n̄lenti⁹ q̄ dieb⁹ hūilitatis quādo paruus gustus inuitandus est: ita viuere vt si toto tempore sic viuāf̄ vix possint patr̄ monia diuitium sustinere. Tales sesach cōprehensa ē et capta.

Dicitur. **E**t visitabo super belum in babylone regem. idolum est in quo
profidebat. **C**ontra deum eius: quia iudei a cyro permisisti ut redire in
patriam suam. **E**sse si quidem et murus babylonis corruebitur. **I**n
tota eius fortitudo.

Dystice a. Et visitabo
vorator: hec ē p̄cupi-
scētia carnis et supbia
vitę. Interpretat eti-
am vetustas: hec est
guaricia: q̄ semper reser-
uat in posterū. **S**z dī
Eccl. v.c. Si uirtus cō-
seruare i malū dñi sui.
Jaco. v.a. Turū t ar-
gētū vīm eruginavit t
vestimenta vīa a tineis
comestas. b. Et ej-
ciā qđ absorbue-
rat de ore ei⁹: Sic
christ⁹ de iferno elecit
suos: qđ captiuā duxit
Ep̄b. 4.b. captiuitatē. **J**ob. xx.
b. Si uirtus qđ deuo-
ravit euomer z. d.

Eph. 4. b. captiuitatē. Job. xx.
b. **Divitias** q̄s deuo/
rauis euomer t̄c. D

Et nō cōfluent ad
eā vltra gentes: si-
cūt ante quādo om̄is
descēdebāt in infernū.
Egredimī de me-
dio eius r̄c. o iudei
q̄ fuistis in ea captiu.
Defacili em tunc per-
missi sunt iudei exire a
babylonis ne defice-
rent cibaria ī ciuitate.

Esa. liij. c. Recedite recedite: exite inde: pollutum nolite tangere. **g** **A**b ira furoris dñi: qz si ibi remanserint nō posset esse qn angustiarentis fame cū chaldeis: & forte desperat de pmissio. **E**t bēi **h** **E**t ne forte mollescat cor yrrm. i. turbet vñ stupefat: **T**ū **D**ollefacat i carnalib^o desideriqs. **i**

Et timeat auditu r̄c. s. de aduētu medox: **Vl.** i. tumultu
belli eop. **K** **E**t veniet i anno: q̄li de anno i annū. **I** **A**u-
ditio q. s. p̄ḡe et medi p̄paratio ad veniēdū. **m** **E**t p̄ h̄sic
annū auditio et iūctas i fr̄a. i. audieb̄ q̄li ipsi medi et p̄ḡe
iniq̄ aḡt destruēdo oēs gētes. **Vl.** In iūctas. i. pena. p̄ iniq̄-
tate q̄li ereretur medi et habet dōces. **m** **E**t p̄ h̄sic annū

Dystice late qua exercebat medi i. bab. omios. n. **Et dñator sup
dñator.** i. alexáder macedo fug cyru vel dariū. **A Dystice:**
m. **Et p.** huc annū rē. s. hui² ritę / audieſ a malis illa au-

Propria. v. 5. d. **d**itio: **I**te maledicti i*ignē* & tū r̄. **S**i iusti ab auditiōe ma-
Propria. iii. la nō tinebūt. **n** Et dominator de'. **O** Sup dominatorē l. propria-
cipes malos: quod de' potēter affliger tormentis potētes. **E**cclesiast. v.
Si videt calūnias etenor & violēta iudicis & iuxter iusti-

*Si videri calumnias egenorum et violeta iudicia et liberti iustitia
in prouincia: non mireris super hunc negocium: quod ex celso excelsior est
alius: et super hos quos eminentiores sunt alii: et infra iuniores frater rex.*

Impat fūseti. Baruch. iij. b. **E**bisst p̄ncipes gētū t q̄ dianē
sup bestias q̄ sūt sup trā: Extermiati sūt t ad inferos descēde
rūt. p Prop̄ ea t c. l. p̄ mala q̄ fecit babylon: q̄ Alis-
tibo sup sculptilia in quib̄ ſidebāt. **E**t laudabūt
sup babylonem celi t terra: id est angelū t hominē s

Li. omnia r̄c. t **Clement ei p̄dones**: medi z p̄c.
Vystice **A**vystice **M**ilitabo super sculptilia babylonis:
id eit platos m̄udanos:q; quasi dū adorant t nō sūt dū, vnde

xij. d. de agrippa: Statuto die herodes vestitus ueste regia sedis, a tribunali: et concionabat ad eos: nonnulli autem acclama-

leuit p. triounali: et concionabat ad eos: populus aut acclama-
bat dei voces et non hois. Eo festum aut percutit eum angelus domini
eo quod non dedisset honorem deo: et procul a spiritu virib[us] expirauit. q.
Paral. xxiiij. e. Ingressi sunt principes iuda et adorauerunt regem:
quod delinquit obsequijs eorum accepit eis: et dereliquerunt templum domini
dei patrum suorum: seruiteruntq[ue] lucis et sculpis libri: et facta est ira
ps. 96. VIII in iuda et hierusalem propter hoc peccatum. Ideo ps. Eos fundant

oēs q̄ adorāt sculptilia; et qui glānct in simulacris suis. **laudabūt celi r̄c. I. homines et angeli gaudebunt et lauda-
būt dñm: sic de amotōe talis p̄ platoꝝ. **Esa. q. d. Eleuabis dñm
sol⁹ i die illa: et idola penit⁹ pterent. vñ uersa terra
ad quā ibūt captiui. Qui fugitis r̄c. **Tot ē m̄be. Quid******

quō fecit babylō ut caderet
occisi in isrl: sic de babylone
cadent occisi in vniuersa ter-
ra. Qui fugitis gladium ve-
nire: nolite stare. Recorda-
mini procūl dñi: et hierusalē
ascēdat sup cor vestrū. Cōn-
fusi sumus: qm̄ audiuim⁹ op-
probrii. Opūt ignomina
facies nr̄as: qr venerūt alieni
sup sāctificationē dom⁹ dñi.
¶ Rōptea ecce dies veniūt/
aut dñs: t̄ visitabo sup sculpta-
lia babylōis: t̄ in om̄ fr̄a ei⁹
mugiet vulnerat⁹. Si ascēdē-
rit babylon i celū t̄ firmaue-
rit i excelso robur suū: ad me
veniēt vastatores ei⁹ aut dñs.
¶ Tlōx clamor de babylōe et
ptrito magna d̄ fr̄a chaldeo-
rū: qm̄ vastauit dñs babyo-
nē t̄ pdidit ex eavocē magnā
t̄ sonabūt fluctus eoꝝ q̄si ḡḡ

Hic ita; tota die oīcio-
si. **W**ero. Semper aliquid boni opis factio-ne te diabolus
inueniat oīciosū. **E**xo. xv. c. **F**iat iūnobiles q̄si lapis. a **R**e-
cordamī. pcul domini: q̄r quāto magis hō a deo est lon-
geitāto magis debet cōpūgi. **E**sa. xxi. c. **L**ouertimī sic i. p.
fundū recesseratis filij isrl. **E**p. ii. d. Euāgeliāuit pacē vob
q̄ lōge fūstis: t pacē his q̄. **T**el. pcul. i. in hac vita: in q̄
a dño pegrinamur: vt. ii. **C**orl. v. b. **L**brei. viii. c. **R**ecordare
paupertat̄ t trāsgressiōis meq; ab sinth̄ t felis. b **E**t hieu
salē sūgna. c **A**scēdat sup cor vīm: Recordatio em̄ gau-
diorū c̄lestis multū. puocat ad bñfaciēdū t ad plorādū rā p
dilatione patrie q̄ pro icolatu hui⁹ m̄serie. **T**ū p̄s. Super p̄s. 136
flumia babylonis illū sedimus t fleuim⁹ dum recordaremur
sion. Et post: **A**dh̄ great lingua mea faucib⁹ incis si non me-
muero tui r̄c. **D**Confusi sum⁹: quasi tu dicis q̄ recor-
demur hierusalem: sed quāto magis illi⁹ recordamur: tanto
magis dolem⁹ t cōfusi sum⁹. Et sic ē hic vox iudeor̄p̄ r̄iden-
tiū. p̄phe: q̄si quo faciem⁹ qđ tu dicis: cuī inde magis doleam⁹.
Et **Q**ām audiūm⁹ opprobriū. l. vicinap gentilū nob̄ q̄si
captiuis insultatiū: q̄si loc⁹ nr̄ deserr⁹ sit: t relictī sim⁹ a deo.
Si Op̄uit r̄c. q̄r venerūt alieni babylonij. **T**ū p̄s. **D**e p̄s. 78.
venerūt gentes i hereditatē tuā. Alii deberēt dolere christia-
ni de h̄q̄ capta ē sancta fra: t de h̄q̄ hereticī v̄ludēt ip̄ope-
rat nob̄ clericop̄ t plator̄ p̄ctā: t q̄b̄ defedūt errore lū. g
Proptea ecce r̄c. **R**ūsio ē. p̄phe p̄solāl̄ eos sup h̄. b **E**t
visitabo sup sculp̄ilia babylōis: in qb̄ p̄sidebāt: i
Et in oī tra ei⁹ mugiet. l. plāger. k **S**i ascēderit r̄c.
supbiēdo. l **I**n excēlo robur suū. l. aīl̄ mōnib⁹ fortio-
ra castra sua. m **A**d me veniēt. l. fin meā potētā t volū-
tate q̄ quā solā habebūt potētā destruēdo eos: n **C**laſta-
tores ei⁹. l. p̄se t medi. **J**ob. xx. a. Si ascēderit v̄loz ad celū.
sugbia ei⁹: t caput ei⁹ nubēs tetigerit: q̄si sterquilinū i fine p̄def.
Abdīz. j. b. Si exaltar̄ fuerit aq̄la: t si int̄ liders posuerit ni-
dū tuū: ide detrahā te dic dñs. o **C**ox clamoris de ba-
bylōe r̄c supple audieſ: p **E**xa vocē magnā. l. supbiā:
q **E**t sonabūt fluct⁹ eoz. l. iniſtudo exercit⁹ medor̄: sic
i ūlērno i ūlērno p̄ticeſet. **L**uc em̄ būlliabūt sic vulnerati
sugbi. **V**ox eoz.

Libri

supbi. b. **T**ox eoz. i. babyloniorum gemetum: a. **D**edit sonitum. i. dabit. c. **P**redo rex medor. d. **E**t apphensi sunt fortes ei. i. babylonis. Per pdonem diabolus vel mors: Per fortes illi: de qd. **E**la. v. e. **C**te q poteris est ad bibendum vintu: et viri fortes ad miscendam ebrietatem. e. **E**t emarcuit arcum eius. i. astutia babylonia: qua astutia erat ad sagittandum. Tel ad litteram: sicut arcus huius nimia sagitta: tione marcescit: sic fieri de arcibus eorum qd. fuit in eis inutiles. **P**. **S**. Arcus eorum confingat. Tel per arcum mystice: sapientia secularis. **E**ccl. ix. c. **M**o ratio nec sapientia nec scientia apud inferos. f. **A**qua fortis vltor dñs et. **R**um. **N**auim. **I**a. **D**e emulator et vlcscens dñs/ vlcscens dñs in hostes suos et trascens ipse patiens et magnus fortitudine. g. **E**t inebrando calice tribulatio ira dñi. b. **P**rincipes ei: id est babylonis. **E**t dormient somnium semipiternum. i. interficiunt. k. **A**burus babylonis et. **I**muri vel munitio: in quibus significant illi qui alios in suis peccatis defecuti. **E**la. xxliij. c. **E**t palius in munitionibus eius. **J**ob. xl. a. **C**orpus eius qd. scuta fusilia. **E**la. q. c. **D**ies dñi sup oem murum munitum. l. **E**t portae ei excelsae: plati: m. **I**gne ciburen: cupiditatis: et in fine igne eterno. n. **E**t gentium labores. o. **C**erbū qd. hcepit hieremias prophetam in tertio anno regni sui iusti in babylonem: quasi videre nabuchodonosor: qui eum in regem sublimauerat post techoniam transmigrationem: vel. ppter alia forte causam. Hieremias autem oia q dicta sunt de onere babylonis scriptis in quodam quaterno: et tradidit ea sarai qd. iuit cu sedechias principes ei ut qd. veniret in babylonem iret sup flumen: et diceret: **H**ome tu locutus es et. **E**t postea legeret oia verba illius quaterni: quo facto ipsum quaternum colligatum lapidi ne supenataret pyceret in euphraten: signas qd. ita babylon destrueret. p. **I**n anno quarto regni eius. Unum hoc factum est ante destructionem hieros. Unum et hec prophetia similiter tunc facta est. q. **S**araias autem erat pnceps prophetie eo. s. q. prophetia illa in scriptum redactam saluabat. **U**. i. **I**nterpres prophetie: **U**. i. senior inter prophetas: et erat probare quis esset bonus vel fallitus prophetas: vel qd. dignus ad exponendum prophetias. r. **L**hi veneris in babylone et. **P**recepit ei hieremias ut hec proferret: verba coram iudeis qui erant in babylone. s. **C**inque compleueris et. **L**igabis. **M**ystice liber ligatus ad lapide est decalogus scriptus in lapide. i. duro corde. t. **E**t pycies illum in mediis euphraten: qd. iterptat frugifer. In quodam librum mittit qd. fructu temporalium discit vel docet. **S**. xiiij. b. **J**uxta euphraten coputruit lumbare hieremias. v. **S**ic submergebas babylon. i. destruet vel vastabis. **A**poc. xvij. f. **S**ustulit unius angelus fortis lapide qd. molarem magnum: et misit in mare/

Hieremie

dices: hoc impetu mittebabyloni ciuitas sua magna: et vires non inuenies.

Expo. **C**a. LII. **A**ccusos verba hieremie et. Quae a principio huius libri vsq nunc dicta sunt fuerunt prophetica: que aut hinc sequuntur magis sunt historica. Et ideo dicitur hic: **H**ucus verba hieremie. Nam ea qd sequuntur magis sunt hieremie: non inquitur est prophetica sed historio graphus. Quidam etiam dicit qd hoc capitulum additum fuit a baruch notario hieremie describere captiuitatem hierusalē et destruacionem: ut sic competenter possent continuari latitantes facte pro eius destructione. **D**ividit autem hoc capitulum in sex partes. Primo ostendit tempus obsidionis hierusalē: promisso tamē tempore regni sedechie: et nomine matris sue. **C**api. LII.

Tunc verba hieremie. Filius viginti et vni anni erat sedechias cu regnare cepisset: et undecim annis regnauit in hierusalem. Et nomen matris eius ostendit. Tertio tempus combustio ciuitatis exempli describit: ibi: In mensa autem quinto. **Q**uarto ostendit prophetam de pauperibus terra quidam traxisti sunt in babylonem: quidam dimisi in iudea ad terram colendam: ibi: De pauperibus autem. **E**bi etiam agit de translatione vasorum et ornamento templi. Quinto numerat prophetas personas translatas in babylonem et quosdam occisos: ibi: Et tulit magister militum. Sexto ostendit quomodo misericordia facta sit cum ioachim qui se tradidit chaldeis ad consilium hieremie: in consilium sedechias et principum qui noluerunt hoc facere ad consilium hieremie: ibi: Et factum est. Et sic eodem fine terminat liber hieremie: quo et quartus Regum. Propter qd quidam fuit mauerunt quartum librum Regum compilatum esse a hieremia. **H**ucus verba hieremie. s. prophet: sed amodo ipsi ut historiographi. Tel sequentia sunt verba baruch. **F**ilius viginti et vni anni erat sedechias. s. consilium erat homini habenti talem numerum annorum: cu regnare cepisset. Tel ad litteram: tot fuit annos. **E**t fecit malum in oculis domini. Boetius. **M**agna nobis indicta est: ne cessitas probitatis: nisi dissimulare velim: cu omnia agamus ante oculos iudicis cuncta cernentis. **W**eb. iiiij. d. **O**ia nuda et aperta sunt oculis eius ad quem nobis sermo. Sed specialiter in oculis domini mala facit: qui in locis sanctis peccatum committit: ut in scholis: vel in claustris: vel ecclesia: vel cimiterys. **S**. xij. c. **Q**uid est qd dilectus meus facit in domo mea secreta multa: a. **J**uxta omnia que fecerat ioachim fratres eius. b. **Q**uoniam furor domini erat in hierusalē et in iudea. i. erat dominus contra beniam et iudeam propter peccata illorum: siue contra duas tribus. **C**onsquo donec: d. **P**roficeret eos a facie sua: id est a terra promissionis: ubi est facies domini: id est a protectione sua. **E**t recessit sedechias

N *¶ Et recessit sedechias a rege babylonis: ut nō redere ei solitu tributū. Iō em̄ a tributo recessit: q̄ cōfidebat in egyptiā credēs q̄ possent eum liberare de manu nabuchodonosor.* **b** *In mēse decimo. Adhuc ieiunāt iudei decimo mēse. Zach. viij. d. Ieiuniū q̄rti / et ieiuniū q̄nti / et ieiuniū septimi / et ieiuniū decimi: erit vobis in solenitatis p̄claras: qz. s. illo menie facta est obſeſſio hierusalē: vt ibi dicit in Glo. **Dystice**: Sedechias fuit nomine. (Interpret̄ em̄ iustificās) s̄ vita p̄ſſim⁹: qz fuit idolatra: et significat plātu mālum: qui noīetēn⁹ bōnus est. Dicit em̄ episcopuſ: qd̄ ē dicere superintendēs: sed vita malus est: malo exemplo suo multos corūpens. Unū merito dicitur regnasse vndecim annis: i quo significa tur trāgredio mālū dei. Et i anno nono venit p̄tra eū nabuchodonosor: i q̄ significal om̄issio necessaria. Propter hēc duo venit diabolus cōtra plātu: quia s. transgređit vel om̄ittit p̄cepta dei.*

P̄s. 121. *¶ Et edificauerunt cōtra eam munitiones in circuitu. Eccl. ix. d. Civitas parua: et pauci in ea viri: venit cōtra eam rex magnus et vallauit eam: et extruxit munitiones per gyrum: et pfecta est obsidio. Civitas parua est ecclesia: De qua P̄s. Hierusalē que edificat ut civitas. Parua dicit respectu civitatis diaboli: De qua Daniel. iiiij. f. Nōne hēc est babylon civitas magna quā edificauit in fortitudine mea: In qua pauci viri sūt. i. homines viriles respectu mulierū. i. molliū et effeminateꝝ: quia ad mādata pharaonis om̄es masculi occiduntur et fymne reservantur: vt dicit Exo. i. d. Rex magnus qui venit cōtra eam est diabolus: qui sup̄ magnos regnat. i. superbos: vt dicit Job. xlj. d. Et quia regnū eius magnū est. s. totus mūndus cuius dicit principes. Iste rex obſedit ecclesiā et extruxit per gyrum munitiones quib⁹ expugnat eam: Ex una parte sunt heretici bene muniti p̄tra ecclesiā: ex alia p̄tranni: ex alia falsi fratres: superius sunt mali pr̄lati: inferius mali subditi. Et oēs impugnant ecclesiā. Proverb. xxix. a. Homines pestilentes dissident civitatem. Esa. xvij. c. Civitas munita desolata erit: spacioſa relinquetur et dimittetur quasi desertū. **d** *Amenſe autem quarto noua die mensis. Ideo ieiunant iudei mēse quarto: vt dicitur Zach. viij. d. Ieiuniū quarti: e. Obtinuit famēs civitatem. Sic mystice defecit doctrinę causa est captiuitatis ecclesiā. Proverb. xxix. c. Cum defecerit propheta dissipabit populus. Unde Judith. viij. Non potuissent se defendere viri de bethulia/aqua eis ablata ab holoferne/nisi dñs puidisset eis. Amos. viij. d. Mūltā famē in terrā: nō famē panis neq̄ sitim aque: sed audiēdi verbum dei. f. Et dirupta est civitas: non tunc sed post. s. mēse q̄nto/septima die: vt habet. iij. Regi. xl. c. g. **S**ugerunt exieruntq̄ de civitate. Sic mercenari⁹ pdicator vel pr̄lati: dū videt lupum venientē fugit: quia nō erūs pastor nec pertinet ad eum de ouib⁹: sed magis de stercoib⁹ de civitate ecclesiā. h. Nocte culpe. Sic cū iudas exiuit de apostolis/erat nocte: vt dicit Job. xiij. d. **i** *¶ Per viā portę. i. que erat iuxta illam portā. k. Que est inter duos muros: à sic dicebatur. Expone vt. s. habes. xxxix. a. Tota em̄ civitas clausa erat duab⁹ muris p̄terq̄ i porta illa ubi erat portę regis: Unū porta q̄ ibi erat dicebāt portę iter duos mu-***

*ros. Scdm̄ alios i muro uno cingebant dom⁹ regis et tēplū: et alia pars ciuitatis in qua nobiles habitabāt alio muro: et inter hos duos muros erat quedā porta p̄ quā via erat ad horum regis. Usi: **i** *¶ Per viā portę q̄ est inter duos muros. i. p̄ foramen portę qd̄ in ipsa nocte fecerūt me fugientes p̄cipereſ a chaldeis.**

Dystice. **k** *¶ In Dystice*

ter duos muros. l.

inter duo testamentoſ:

sunt heresies/non ple-

nē i arrio. Esa. xxij. c.

Lacū fecistis inter du-

os muros. m. Et du-

cit ad hortū regiſ:

qz ad delitias tendūt

omnes heresies. n.

¶ Et abierunt per vi-

am que ducit i he-

remū. iij. Regi. xl. c.

b. habet. Per viā que

ducit ad capestria lo-

litudinis. Ecce q̄ est

eadem via ad hortum

et ad heremū: quia

et in heremo clauſtri

multi nō querunt niſi

delitias: et ſic vinea na-

both cōvertiſ in hor-

tū olerum. iij. Regi.

xri. a. i. austeritas clau-

ſtri in delitias. Eccl. xxvij. g. Terra illa inculta facta est ut

hortus voluptratis. i. clauſtri qd̄ incultum ſolet eſſe per rigo-

rem penitēti: modo carnali⁹ delitias affluſt. Sed ibi cōpre-

hendunt q̄ fugiunt illuc. Esa. xxij. d. Desertum erit in cher-

mel: id ē clauſtr̄ in delitias: et chermel in ſaltū reputabilis: id ē

fient inſtruſi carnales. n. ¶ Et apprehenderunt ſede-

chiam in deferto qd̄ eſt iuxta hiericho: nō in hiericho

ſed citra: qz em̄ nō deficiunt a ſeipſis in clauſtro: iō capiunt a

diabolo. Luç. x. e. Hō qdā dēſcedebat a hierlin in hiericho.

Tel p̄ deferto hiericho ſignificat lata et ſpaciosa via peti

ducit ad mortē. Gen. xxvij. d. Inuenit iοſeph fr̄es ſuos in

dothaim: qd̄ interpretat defecit. o. ¶ Et ois comitai el̄

diffugit ab eo. s. xxvij. f. Seduxerunt te viri pacifici tui:

demerlerunt te i ceno et i lubrico pedes tuos et recesserunt a te.

Hi ſunt amici fortunę: q̄ cū ea veniūt et cū ea recedunt. Eccl.

vj. b. Ab amicis tuis attēde: Est em̄ amic⁹ ſcdm̄ tēpus ſuū: et

nō permanebit in die tribulatiōis. p. In reblatha: hēc eſt

antiochia. q. Que eſt in terra emath: nomen eſt terre.

Licet em̄. s. xlvij. a. emath nomen eſt ciuitatis: tñ hic eſt nomē

*terre. **Dystice.** p. Reblatha/interpretat multa hēc: et*

significat abundantiā temporalē. Emath/interpretat formi-

dans eos: et significat diuites auaros. P̄s. Ecce ipſi peccato-

res et abūdātes in ſeculo obtinuerunt diuitias. Ibi exceſcat ſe-

dechias. P̄s. Lōquallabit capita in terra multozū. Ideo dī

Eccl. xi. b. Fili nō in mīlis ſint ac̄ tut: ſi em̄ diues fueris nō

eris imminis a delicto. Eccl. xxvij. c. Qui minoratur aciu-

percipiet ſapientiā. r. Et locutus ē ad eum iudicia. i.

iuste iudicauit eum qui diſſoluerat pactum de tributis ſoluen-

dis. Unde de ipſo dicit Eccl. xvij. e. Nunq̄d proſperabit

vel conſequēſ ſalutē q̄ fecit hēc: et qui diſſoluit pactū: nūq̄d eſt

fugiet: Vnuo ego dicit dñs: quoniā in loco regis q̄ conſtituit

eum regē: cuius fecit iſritū iuramentū et ſoluit pactum qd̄ ha-

bebat cū eo in medio babylonis mortef. s. Et iugulauit

rex babylōis filios ſedechias. i. diabol⁹ bona opa: De

*qb⁹ P̄s. Et videas filios filioꝝ. **i** In oculis el̄: fm illd. P̄s. 127.*

P̄s. Delcedat in infernū viuētes. Numeri. xxiij. c. Qui ca-

dens apertos habet oculos: hēc p̄rie errare corde. Abacuk.

ij. c. Peccauit anima tua. v. Et oculos ſedechias eruit.

Glo. i. lumen intelligētiꝝ. Proverb. xxx. c. Suffociant eum

corui de torētib⁹. Ecce q̄ mala vita auſert intelligentiā: ſicut

L. Et ecōtrario obedietiꝝ

Sam. Per capitella significantur intentiones et affectiones prelatorum. Capitellū enim erat supra columnā. Inter autem columnam et capitellum erat epistillum / latius columnā et rotundū opere reticulato. a **Et retiacula.** Nota capitella erant in parte superiori lisciata : latera vero eorum reticulata et catenata : ita
 artificiose facta ut retiacula catene videantur apposita magis quam insculpta. Sup capitella erat funiculus descendens aliquātu-
 lī circa latera / in cuius sumitate depēdebant ducēta malogranata.
b **Et malogranata** super coronam i circūitu. i summa-
 tate epistilli: sup quod se debat capitellū. Uel ad litterā sup capitel-
 lū erant malogranata nonagintā sex: depē-
 dentia: et omnia malogranata
 cēntū retiacula circumdabāt.
c **Et tulit magis militie saraiā** sacerdotē pīmū : et sophōmā
 sacerdotē secūdū: et tres cu-
 bodes vestibuli. Et de cui-
 tate tulit eunuchū vnum qui
 erat h̄positus sup viros bel-
 latores / et septē viros de his
 qui videbāt faciē regis: q̄ in-
 uenti sunt in ciuitate: et scri-
 bā pīncipē militū q̄ pbabat
 tyrōes: et sexagita viros de
 pplo terre q̄ inueniēti sunt i me-
 dio ciuitatis. Tulit autē eos
 nabucardā magis militie et du-
 xit eos ad regē babylonis in
 reblatha. Et percussit eos rex
 babylōis: et interfecit eos in
 reblatha i tra emath. Et trā-
 lat⁹ est iuda de tra sua. Iste
 est pīplus quem trāstulit nabu-

chodonosor. In anno septi-
 mo iudeos tria milia virg-
 inētū. In anno octauodeci-
 mo nabucodonosor trāstu-
 lit de hierlm̄ aias octingen-
 tas / trigintaduas. In anno
 vicesimotertio nabucodonosor / trāstulit nabucardan
 magis militie aias iudeos se-
 ptingētas q̄draginta quinq̄.
r Omnes ergo aīe / q̄ttuor mi-
 lia sexcentē. Et factū est in tri-
 cesimo septimo anno trāsmi-
 gratiōis ioāchin regis iuda
 duodecimo mense / vicesima
 q̄nta mēsis / leuauit euilme-
 rodach rex babylonis ipso
 āno regni sui caput ioāchin
 regis iudeos: et eduxit eum de
 domo carceris: et locutus est
 cū eo bona. Et posuit thronū
 eius sup thronos regum
 qui erāt post se in babylōe:
 et mutauit vestimenta carceris
 eius: et comedebat panē co-
 ram eo semp cūctis dieb⁹ vi-
 te sue. Et cibaria ei⁹ cibaria
 ppetua dabant ei a rege ba-
 bylōis statuta p singulos di-
 es / usq̄ ad diē mortis sue cū-
 ctis diebus vite eius.

sūt: Matth. xij. d. sā nō faciē regis celestis itūtētes. s. et volū-
 tati obediētes: s magis regis inferni volūtari obsequētes. k
Et scribā pīncipē militū q̄ pbabat tyrōes. i. q̄ viros
 in ordine belli scribebat / alios approbādo / alios repellendo.
Iste vocat sophar. iii. Regl. vī. e. Interpretā autē dissipās:
 et significat platos qui
 eos q̄s ad christi milī-
 tiā cofortare deberēt:
 prauis exēplis deua-
 stāt. **Et sexagita** viros tc. imo dī
 cunt ser: vi habet. iii. Regl. vī. e. Solario.
Ibi tm̄ sex nominant in libro regū: q̄ inter
 istos in magis famosio-
 res erāt: et p̄ hos signif-
 ficant mystice laici: q̄
 sunt in maiori multitu-
 dine. Ecce ergo quō
 pīmo capiunt a diabolo
 lo: q̄ p̄tores sunt in di-
 gnitate: q̄ deberēt ali-
 os defendere. Ezech.
 ix. c. A sacruario meo
 incipite. Et qz. i. Es-
 dre. ix. b. Comiscuerit
 semen sanctū cū pīlis
 terrarū: man⁹ autē pī-
 cīpū et magistratū su-
 it in trāgressione hac
 pīma. m. **Et trāsta-**
tus est iuda. i. pīlis
 duar⁹ tribū. Ibi oēs
 trāsterrunt in pīfusionē
 pīcōpū p nabucardā. l.
 gūlā. **n** In anno
 septimo. Hoc fuit sub
 ioāchim. Ideo dicit
 q̄ ibi debet esse octa-
 uodecimo. Alterē em̄
 nō possit stare: qz non
 fuit nisi dimidi⁹ ann⁹
 a regno ioāchim usq̄
 ad techonā. o. **Tu**
 deos tria milia et
 vigintitres: et etiā plures: si tot erant magni. p. **In ānō**
 octauodecimo. iii. Regl. vī. dicitur q̄ octauo: qd̄ verius
 est. **Q**ues ergo aīe q̄ttuor milia sexcentē: et mīlo plu-
 res satis. Sic ergo hic ponit tres vastationes quas fecit nabu-
 chodonosor. Prima fuit sub ioāchim filio iōsī: quē vīctum
 duxit in babylonē cū vasis dñi. iii. Regl. xiiij. g. Secunda sub
 ioāchim filio ipsī: q̄ et techonias dīct⁹ ē: q̄ cū matre se tradidit
 se legī. iii. Regl. xiiij. c. Tertia sub sedechia: q̄ī icēdit do-
 mū dñi et clītate destruit: vi dī. iiij. xxv. c. In pīma trāstati
 fuerūt: vi dīcīb⁹ tria milia et virgin titres: s mīlo plures si tot
 erāt ibi noīables. In scđa octingēti et triginta duo. In tertia
 septingēti et q̄draginta quinq̄. Sed intelligēdū ē q̄ mīlo plures
 fuerūt. Similī plures i vītūrīs captiuitatib⁹ captiuitati fūt
 q̄ ttuor milia sexcentē: s forte tot erāt noīables. Ibi autē ha-
 ben⁹. **q** **In ānō vicesimotertio:** dī i libro regū: In an-
 no decimono: qd̄ veri⁹ ē. An credo h̄ appositū h̄ vītū scri-
 ptorum. **s** **Joāchim regis iuda:** minoris. i. techonie.
v **Euilmerodach** / nepos nabucodonosor. **t** **Lena-**
 ult caput. i. eū honorificauit in his q̄ sequuntur: eo. s. q̄ se
 tradidit spontanee cum matre sua ipsi nabucodonosor. **x**
Et cibaria eius cibaria ppetua tc. i. semp.

Explicit postilla dñi Hugois Cardinalis sup Hieremīā.